

Susitarimas dėl šalies pažangai būtinų reformų

I. Pasirašydami Susitarimą dėl šalies pažangai būtinų reformų (toliau – Susitarimas) siekiant kelti gyvenimo lygį ir didinti darbo rinkos patrauklumą, pripažįstame šiuos šalies ilgalaikiai pažangai būtinus tikslus:

1. Viešojo sektoriaus efektyvumo didinimas ir viešųjų paslaugų kokybės gerinimas.
2. Socialinio dialogo stiprinimas ir socialinių partnerių kompetencijų ugdymas.
3. Švietimo ir mokslo kokybės, efektyvumo ir mokymosi visą gyvenimą užtikrinimas.
4. Mokesčių sistemos suderinamumo ir stabilumo užtikrinimas.
5. Šalies konkurencingumo didinimas.

II. Susitariame, kad minėtų ilgalaikių tikslų įgyvendinimas bus grindžiamas šiais principais ir priemonėmis:

1. Viešojo sektoriaus efektyvumo didinimas ir viešųjų paslaugų kokybės gerinimas:

1.1. viešojo sektoriaus efektyvumo didinimo, viešųjų paslaugų kokybės gerinimo ir viešojo sektoriaus darbuotojų skaičiaus optimizavimo, laikantis informavimo ir konsultavimo procedūrų, iniciatyvas grįsti kaštų ir naudos analizėmis, o atsilaisvinančias darbo užmokesčio fondo lėšas pirmiausiai skirti esamų darbuotojų darbo užmokesčiui didinti;

1.2. pertvarkyti sveikatos apsaugos sistemą, užtikrinant jos tvarumą ir nuosekliai didinant viešųjų bei privačių sveikatos priežiūros įstaigų lygiateisiškumą. Taip pat įvertinti tikslingumą konsoliduoti Valstybinę ligonių kasą bei teritorines ligonių kasas;

1.3. tobulinti viešųjų finansų valdymo sistemą, didinti valstybės turto valdymo efektyvumą, mažinti administracinę naštą ir gerinti mokesčių surinkimą efektyvinant mokesčių administravimą ir mažinant šešėlinės ekonomikos mastą;

1.4. skatinti socialinius partnerius ir visuomenę dalyvauti valstybės valdyme. Prioriteto tvarka vertinti Susitarimą pasirašiusių organizacijų atstovų lygiavertį įtraukimą į tikslinių darbo grupių veiklą, kurią apima Susitarimas, siekiant juos įtraukti kuo ankstesnėje stadijoje;

1.5. modernizuoti viešąsias ir administracines paslaugas, įdiegiant efektyvumo vertinimus, supaprastinant ir trumpinant procesus, parenkant tinkamiausią paslaugų teikimo būdą.

Gerinti konkurencinę verslo aplinką – atsisakyti valstybei nebūdingų paslaugų, iškreipiančių konkurencines sąlygas;

1.6. užtikrinti efektyvų valstybės investavimą į infrastruktūrą – atlikti kaštų ir naudos analizes, rengti rinkos konsultacijas ir racionaliai bei efektyviai vykdyti viešuosius pirkimus;

1.7. investuoti į skaitmeninės visuomenės kūrimą ir e. paslaugų prieinamumo didinimą;

1.8. imtis priemonių, kad ES lėšos būtų veiksmingai investuojamos į Lietuvos konkurencingumo, produktyvumo didinimą, inovacijų plėtrą, ir skatinti būtinas reformas;

1.9. užtikrinti teismų sistemos veiklos efektyvumą ir sąlygas, garantuojančias teisinį saugumą.

2. Socialinio dialogo stiprinimas ir socialinių partnerių kompetencijų ugdymas:

2.1. skatinti sudaryti kolektyvines sutartis, ypač – šakos ir teritorines. Kartą per pusmetį teikti Vyriausybei Trišalės tarybos ataskaitas apie kolektyvinių derybų pažangą atskiruose verslo ir pramonės sektoriuose ir regionuose;

2.2. iki 2018 m. pabaigos parengti šakos ir / ar teritorines kolektyvines sutartis tų šakų ir (ar) regionų, kuriems atstovauja darbdavių organizacijos ir kuriuose veikia profesinių sąjungų organizacijos. Rengiant minėtas sutartis, metodinę pagalbą turi teikti Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Užtikrinti, kad rengiant šakos ar teritorines sutartis tų sričių, kuriose dominuoja valstybės sektorius, į derybas taip pat būtų pakviestos ir toms šakoms ar jų įmonėms atstovaujančios verslo asociacijos;

2.3. nacionaliniu, šakos ir regionų lygmeniu veikiančios darbdavių organizacijos nusimato socialinio dialogo plėtojimo ir darbo bei socialinių klausimų sprendimo gaires;

2.4. analizuoti darbo užmokesčio pasiskirstymą ir dinamiką ūkio sektoriuose, užtikrinti nuolatinę diskusiją tarp Susitarimą pasirašiusiųjų šalių ir sukurti bei pradėti įgyvendinti rekomendacinę darbų ir pareigybių vertinimo metodiką;

2.5. skatinti žmones įsitraukti į profesinių sąjungų, o įmones – į verslo organizacijų veiklą. Stiprinti socialinių partnerių, kaip galutinių naudos gavėjų, gebėjimus;

2.6. stiprinti socialinį dialogą ir bendradarbiavimą Trišalėje taryboje ir kituose forumuose ir paskirti tik Trišalės tarybos sekretoriato funkcijas atliekančius Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos tarnautojus, kurie vykdytų Trišalės tarybos ir jos pirmininko pavedimus;

2.7. užtikrinti visą reikiamą pagalbą ir konsultacijas kolektyvines sutartis sudarančioms šalims ir siekti kolektyvinių sutarčių, racionaliai vertinant susitarimo galimybes;

2.8. atsižvelgiant į ekonomikos augimą, didinti darbuotojų darbo užmokestį. Trišalėje taryboje sutariama dėl objektyvių minimalaus mėnesinio atlygio nustatymo kriterijų. 2019 m. pradėti derybas dėl nacionalinės kolektyvinės sutarties;

2.9. plėtoti darbuotojų derybines galias ir skatinti juos tapti profesinių sąjungų nariais, sudarant galimybę skirti dalį narių sumokėto gyventojų pajamų mokesčio profesinėms sąjungoms;

2.10. 2018 m. pirmąjį pusmetį Seimui pateikti įstatymų projektus, kuriuose būtų nustatyta, kad viešųjų pirkimų metu vertinama viešojo pirkimo dalyvio socialinė atsakomybė, o vertinant tiekėjų pasiūlymus papildomi balai skiriami atsižvelgiant į viešuosiuose pirkimuose dalyvaujančios įmonės mokamą vidutinį mėnesinį darbo užmokesčio dydį. Nuosekliai didinti viešųjų pirkimų, atliekamų pagal ekonominio naudingumo principą, dalį;

2.11. skatinti pozityvią nuomonę apie verslą ir jo vaidmenį plėtojant ekonomiką ir didinant visuomenės gerovę, aiškiai atskiriant atskirus verslo atstovų neteisėtus ar nemoralius veiksmus nuo verslo apskritai;

2.12. peržiūrėti pajamų natūra už įmonės suteiktas paslaugas darbuotojui pripažinimo tvarką.

3. Švietimo ir mokslo kokybės, efektyvumo ir mokymosi visą gyvenimą užtikrinimas:

3.1. sukurti efektyvų bendrojo ugdymo mokyklų, profesinio mokymo ir aukštojo mokslo įstaigų tinklą, užtikrinant visų lygių kokybę ir jos priežiūrą, investuoti į darbuotojų kvalifikaciją, darbo sąlygų gerinimą ir veiklos svarbą atitinkantį darbo užmokestį. Užtikrinti, kad profesinio mokymo ir aukštojo mokslo įstaigų valdymo organuose būtų socialinių partnerių atstovų. Švietimo skaitmeninimą grįsti turiniu ir ugdyti švietimo įstaigų vadovų kompetencijas;

3.2. gerinti švietimo kokybę, siekiant asmens ugdymo (-si) sėkmės, atsižvelgiant į valstybės poreikius atitinkančių žmoniškųjų išteklių plėtrą, ir stiprinti sąsajas su verslu ir visuomene, sudarant sąlygas socialiniams partneriams įsitraukti į švietimo valdymą ir poreikio prognozavimą, o verslui – aktyviai šiame procese dalyvauti ir prisidėti prie specialistų rengimo;

3.3. sukurti kvalifikacijų priežiūros sistemą, aktyviai įsitraukiant visoms šalims į visų lygių procesus;

3.4. plėtoti sumaniosios specializacijos kryptių viešąjį mokslo, technologijų ir inovacijų infrastruktūrą ir pritraukti privačių investicijų;

3.5. atsižvelgti į realų verslo ir mokslo potencialą, 2018 m. atnaujinti sumaniosios specializacijos kryptis pagal tarpinį vertinimą ir pažangos rezultatus;

3.6. plėtoti mokymąsi visą gyvenimą, skatinant ir suteikiant galimybes darbuotojams nuolat tobulinti kompetencijas;

3.7. ugdyti gyventojų finansinį raštingumą – integruoti finansinio raštingumo nuostatus į pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų ugdymo aprašus.

4. Mokesčių sistemos suderinamumo ir stabilumo užtikrinimas:

4.1. užtikrinti prognozuojamą, kuo paprastesnę, aiškia, sąžiningą ir konkurencingą mokestinę aplinką;

4.2. mažinti darbo jėgos apmokestinimą, perkeliant mokestinę naštą mažiau ekonomikos augimui žalingiems mokesčiams. Nededinti bendros mokestinės naštos verslui ir vadovautis principu, kad vieni mokesčiai būtų didinami mažinant kitus. Siūlomus mokestinius pakeitimus iš anksto aptarti su Susitarimą pasirašiusių organizacijų atstovais;

4.3. skatinti savanoriškai ir sąžiningai mokėti mokesčius, aiškinti mokesčių mokėjimo naudą ir gerinti mokesčių surinkimą, atsisakyti socialiai neteisingų ir neefektyvių mokesčių lengvatų;

4.4. skatinti produktyvias investicijas mokestinėmis priemonėmis;

4.5. skatinti investuoti į technologinį atsinaujinimą ir inovacijas – taip prisidėti prie produktyvumo ir šalies ūkio augimo;

5. Šalies konkurencingumo didinimas:

5.1. remti sprendimus, leidžiančius įtvirtinti šalies verslo bei investicinę aplinką kaip konkurencingiausią regione. Didinti tikslinių priemonių, skirtų tiesioginėms užsienio investicijoms pritraukti, finansavimą;

5.2. investuoti į darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą, sukurti nuolat veikiančias perkvalifikavimo ir kompetencijų tobulinimo priemones, į šią veiklą įtraukti socialinius partnerius, užtikrinti tinkamą šių priemonių įgyvendinimo finansavimą;

5.3. plėtoti nacionalinę žmogiškųjų išteklių stebėsenos sistemą ir užtikrinti žmogiškųjų išteklių poreikio prognozavimą. Remiantis šiais duomenimis, vykdyti trūkstančių kompetencijų ugdymo ir specialistų rengimo, susigrąžinimo ir pritraukimo programas;

5.4. užtikrinti produktyvumo augimą, skatinant pramonės ir verslo transformaciją, diegiant skaitmeninius procesus ir kuriant aukštos kokybės darbo vietas. Paskirti instituciją, atsakingą už inovacijų politikos įgyvendinimą;

5.5. stiprinti tiesioginių užsienio investicijų pritraukimo veiklas, sukurti kompleksines priemones stambioms užsienio investicijoms pritraukti ir plėtoti ekonominę infrastruktūrą. Skatinti savivaldybes aktyviai dirbti su investuotojais ir didinti savivaldos savarankiškumą;

5.6. skatinti didelės ir didesnės pridėtinės vertės pramonės ir paslaugų sektorių eksportą ir stiprinti ekonominę diplomatiją, siekiant pamatuojamų, aiškiai apibrėžtų teigiamų rezultatų. Užtikrinti lygiavertį Susitarimą pasirašiusių darbdavių organizacijų įtraukimą į įstaigų, atsakingų už verslo aplinkos reguliavimą, eksporto skatinimą bei investicijų pritraukimą, valdymą;

5.7. skaidrinti valstybės valdomų įmonių veiklą ir didinti grąžą visuomenei. Įtvirtinti nuostatą, kad valstybės valdomų įmonių valdybose būtų ne mažiau kaip pusė nepriklausomų narių ir jie būtų skaidriai ir viešai atrinkti. Užtikrinti valstybės valdomų įmonių vadovų paskyrimą per skaidrias bei viešas atrankas ir sąžiningą valstybės valdomų įmonių bei privataus sektoriaus konkurenciją;

5.8. kurti didelės pridėtinės vertės verslą, užtikrinant technologinę pažangą, konkurencingumą ir atlyginimų didėjimą. Mažinti mokestinę naštą darbo vietoms, kuriančioms didelę pridėtinę vertę;

5.9. siekti konkurencingų energijos kainų pramonei ir kokybiškos elektros energijos tiekimo be trikdžių;

5.10. skatinti vietinius gamintojus, ypač regionuose, steigti ir išlaikyti didesnę pridėtinę vertę kuriančias darbo vietas;

5.11. pripažįstant ypač didelę oro susisiekimo svarbą investicijų pritraukimui, užtikrinti tinkamą ir patogų oro susisiekimą su Europos verslo centrais;

5.12. siekti atskiro susitarimo sudarymo, kuriuo mainais į darbdavių įsipareigojimą didinti darbo užmokestį mažinti darbo užmokesčio apmokestinimą;

5.13. didinti valstybės valdomų įmonių grąžą valstybei, skaidrumą ir atskaitomybę;

5.14. efektyvinti verslą prižiūrinčių įstaigų veiklą, stebėti jų rezultatus, nuolat siekti mažinti reguliavimo naštą verslui;

5.15. siekiant formuoti Lietuvos, kaip stabilios ir draugiškos verslui valstybės, įvaizdį ir taupant valstybės lėšas, dėti visas pastangas, kad tarp valstybės ir verslo kilę teisminiai ginčai būtų sprendžiami taikiai;

5.16. užtikrinti subalansuotą trečiųjų šalių darbo jėgos patekimą į Lietuvos darbo rinką. Atsižvelgiant į tai, optimizuoti imigracijos formalumų tvarkymo terminus bei procedūras ir užtikrinti trečiųjų šalių darbuotojams mokamą ne mažesnę nei tokį patį darbą dirbančio Lietuvos gyventojų darbo užmokestį ir kitas jų darbo teises.

6. Baigiamosios nuostatos

6.1. Susitarimą pasirašiusios šalys įsipareigoja jį įgyvendinti, vadovaudamosi geros valios, sąžiningumo, pasitikėjimo ir konstruktyvaus dialogo principais;

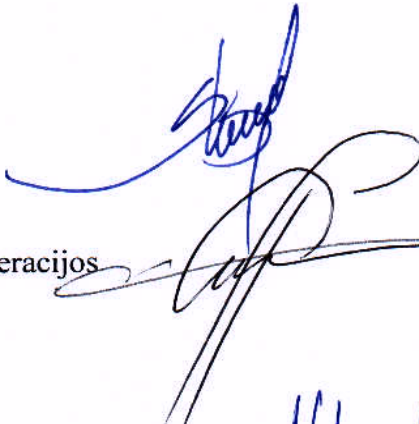
6.2. siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi Susitarime numatytų principų bei priemonių, sudaroma darbo grupė, į kurią kiekviena Susitarimą pasirašiusi šalis skiria po vieną atstovą. Ši darbo grupė ne rečiau kaip kas ketvirtį aptaria Susitarimo įgyvendinimą;

6.3. ne rečiau kaip vieną kartą per metus rengiami Susitarimo įgyvendinimo aptarimai. Jiems pirmininkauja Ministras Pirmininkas;

6.4. Ministras Pirmininkas paveda Susitarimo vykdymą užtikrinti ir ministrams. Jie prireikus organizuoja atskirus susitikimus, reikalingus Susitarimui įgyvendinti.

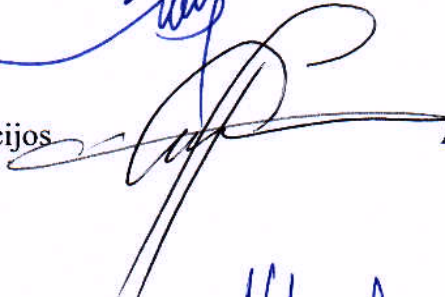
Parašai:

Ministras Pirmininkas

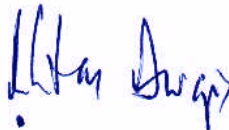
Saulius Skvernelis

Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos
pirmininkas

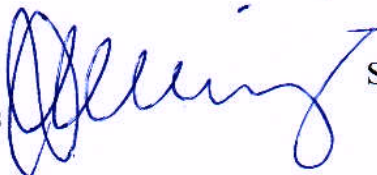
Artūras Černiauskas

Lietuvos pramonininkų konfederacijos prezidentas

Robertas Dargis

Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų
asociacijos laikinai pareigas einantis prezidentas

Sigitas Gailiūnas

Lietuvos darbdavių konfederacijos prezidentas

Benediktas Juodka

Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“
pirmininkė

Kristina Krupavičienė

Asociacijos „Investors' Forum“ vykdomoji direktorė

Rūta Skyrienė

Lietuvos verslo konfederacijos prezidentas

Valdas Sutkus